

Afschaffing legalisatie binnen de EU: de nieuwe verordening openbare documenten

Iedereen binnen ons vakgebied Burgerzaken hoort te weten dat op 16 februari 2019 de nieuwe Europese verordening openbare documenten¹ in werking is getreden. Maar waar is deze verordening voor nodig en wat zijn hiermee de ervaringen tot nu toe?

Tekst: Rob van der Velde

WAT IS ER VERANDERD?

Net als ik vraag je je waarschijnlijk af wat er met de nieuwe EU-verordening openbare documenten in de praktijk voor de burger precies is veranderd. Allereerst is het gebruik van legalisatie en apostille binnen de EU afgeschaft. Hierbij heb ik direct een geruststellend advies: de meeste klanten zijn nog steeds goed geholpen met de afgifte van een van de zogeheten CIEC-uittreksels². Houd er wel rekening mee dat niet alle Europese landen bij deze overeenkomst zijn aangesloten³. Gelukkig aanvaardden steeds meer niet-aangesloten landen een CIEC-uittreksel. Maar een land kan ook nog steeds om een volledig afschrift vragen.

HET MEERTALIG MODELFORMULIER

Als de afgifte van een CIEC-uittreksel niet volstaat, geef dan een meertalig modelformulier (MMF) af. Op dit document kunnen in het kort de belangrijkste rubrieken uit een akte worden vertaald. Het MMF heeft géén zelfstandige bewijskracht en moet altijd samen met het originele document worden aangeboden. Een MMF wordt tweetalig afgegeven, namelijk in de taal van het land van afgifte en in de taal van het land van bestemming. Een officiële vertaling is dan uiteraard niet meer nodig; de MMF is immers een vertaalhulp.

BIJ WELKE DOCUMENTEN EEN MMF?

MMF's kunnen in Nederland worden afgegeven bij een flink aantal documenten, waaronder alle registerakten van de burgerlijke stand. De NVVB heeft zich samen met de gemeente Den Haag en het Ministerie van Justitie en Veiligheid ingespannen om de MMF's zoveel mogelijk toe te snijden op de Nederlandse situatie. Daarbij is ook toepassing gegeven aan de 80/20-regel: de MMF's zijn in 80% van de gevallen bruikbaar. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid is er dus van op de hoogte dat wij niet in alle gevallen een MMF kunnen opstellen. Bestaat er geen MMF voor de betreffende akte, dan kun je overwegen een meertalig CIEC-uittreksel af te geven. Een CIEC-uittreksel heeft volledige bewijskracht en zelfstandige waarde. Bovendien bespaart de burger ermee op de kosten voor een MMF.

WAAR VIND JE DE MMF'S?

De MMF's zijn beschikbaar op het Europees e-justitieportaal⁴. Je kunt ze er online invullen of naar je eigen computer downloaden als invulbare pdf. Op dit moment zijn alleen de MMF's voor geboorte- en huwelijksakten gereed. De Europese Commissie werkt hard aan de overige MMF's.

VERTALINGEN VAN DOCUMENTEN

Met vertalingen van documenten wordt sinds 16 februari 2019 überhaupt anders omgegaan. Allereerst mag niet langer om een officiële vertaling worden gevraagd als het document is opgesteld in de taal van de EU-lidstaat waarvoor het document bestemd is. Verder moet een in een ander EU-land bevoegd opgemaakte en gewaarmerkte vertaling voortaan zondermeer worden aanvaard. En dan is er natuurlijk nog de MMF. Alleen als uiteindelijk blijkt dat in het MMF onvoldoende informatie staat voor de verwerking van het openbaar document, mag alsnog om een officiële vertaling worden gevraagd. Maar let op: er is géén overgangsbepaling. Ook documenten die voor 16 februari 2019 zijn afgegeven, moeten volgens de regels van de verordening worden behandeld; ook waar het gaat om de vrijstelling van legalisatie en apostille.

WAT TE DOEN BIJ TWIJFEL?

Nooit inhalen! Mocht je twijfelen aan de echtheid van een openbaar document, dan kun je via IMI⁵, het Interne Markt Informatiesysteem van de EU, vragen en gegevens uitwisselen. Tal van gemeenten worden nog op deze beveiligde internettoepassing aangesloten⁶. IMI moet de grensoverschrijdende samenwerking tussen lidstaten en het tegengaan van fraude bevorderen. Mede daarom heeft elke lidstaat een of meer Centrale Autoriteiten (CA) aangewezen. Voor Nederland is de gemeente Den Haag de CA⁷.

VOORBEELDDOCUMENTEN

In IMI komen voorbeelden te staan van openbare documenten uit de andere EU-lidstaten, evenals voorbeelden van valse/vervalste documenten. Daarnaast zijn in het e-justiceportaal light-versies van voorbeelddocumenten te vinden; hier – omdat het een openbare omgeving is – zonder de specifieke echtheidskenmerken.

Het is overigens niet zo dat je via IMI lukraak vragen mag stellen. De vragen mogen alleen gaan over het desbetreffende afschrift/uittreksel én er moet gegronde twijfel bestaan over de echtheid van het document. Pas wanneer de twijfel na raadpleging van de voorbeelddocumenten niet is weggenomen, mag je een vraag stellen. In IMI moet je aangeven waarom je twijfelt aan de echtheid van het document en of je de voorbeelden hebt geraadpleegd.

KOSTEN VAN EEN MMF

Voor de afgifte van MMF's worden leges berekend. Voor een MMF bij een afschrift van een akte van de burgerlijke stand bedraagt dit € 13,40 en voor een verklaring van huwelijksbevoegdheid € 18,00⁸. Daarnaast moet het afschrift zelf natuurlijk ook worden betaald. Voor de afgifte van een

Rob van der Velde, hoofd Burgerzaken gemeente Den Haag (aangewezen als Centrale Autoriteit)

MMF bij BRP-uittreksels, bijvoorbeeld bij het uittreksel voor de woon- en/of verblijfplaats, moet de leges worden vastgesteld in de gemeentelijke legesverordening.

MEER WETEN?

Kom tijdens het NVVB Congres op 17 of 18 april naar de workshop (15) 'Verordening openbare documenten' en neem plaats op een vliegend formulierentapijt voor een droomvlucht langs 1001 Europese documenten, regels en vertalingen. Eric Gubbels van het NVVB Adviesbureau en ik vertellen jullie het verhaal.

1. Verordening (EU) 2016/1191 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2016 inzake de bevordering van het vrije verkeer van burgers door vereenvoudigde overlegging van bepaalde openbare documenten in de Europese Unie en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 1024/2012.
2. Afgegeven op grond van de op 8 september 1976 te Wenen gesloten overeenkomst betreffende de afgifte van meertalige uittreksels uit akten van de burgerlijke stand.
3. Niet aangesloten zijn: Cyprus, Denemarken, Finland, Griekenland, Hongarije, Ierland, Letland, Malta, Slowakije, Tsjechië, Verenigd Koninkrijk en Zweden.
4. https://e-justice.europa.eu/content_public_documents-551-nl.do
5. http://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/index_nl.htm
6. Toegang tot IMI wordt verleend door de nationale IMI-coördinator (NIMIC) van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Stuur je verzoek tot aansluiting op de IMI-module 'Openbare documenten' per e-mail aan imi-ezk@minez.nl. Je ontvangt dan een aanmeldformulier.
7. Wet van 18 april 2018 tot uitvoering van de Verordening (EU) nr. 2016/1191 (Stb. 162).
8. Wet rechten burgerlijke stand.